

TÜED

TÜRKİYE EMEKLİLER DERNEĞİ

AYLIK HABER BÜLTENİ

YIL: 18

SAYI: 209

NİSAN 2020

TÜED'den; Korona Mücadelesine Destek Mektupları...

Kısa adı TÜED olan Türkiye Emekliler Derneğimiz, Cumhurbaşkanımız sayın Recep Tayyip Erdoğan'a, İçişleri Bakanımız sayın Süleyman Soylu'ya ve Sağlık Bakanımız sayın Dr. Fahrettin Koca'ya birer mektup göndererek; Covid-19'la mücadelede gösterilen samimi çabalardan ve başta sağlık çalışanlarımız olmak üzere bütün kamu görevlilerinin göstermiş oldukları üstün gayretlerden dolayı memnuniyetlerimizi bildirdi.

TÜED: " Toplumun, yaşam tecrübesi en yüksek topluluğu olan biz emekliler, sürdürülen mücadele içerisindeki gayretleri yakinen izlemekte ve takdir etmekteyiz..."

Devamı 8. sayfada

KAZIM ERGÜN:

"Nakdi Destek Ödemesi Kapsamına Çalışan Emekli İşçiler de Alınmalı..."

Türkiye Emekliler Derneği Genel Başkanımız Kazım Ergün, ekonomik ve sosyal hakların ödenmesini öngören ve TBMM Gündeminde bulunan en son Kanun Teklifini değerlendiren bir açıklama yaptı.

İstihdamın korunmasına bir bütün olarak bakılması ve ayırım yapılmadan nakdi destek ödemesine, işten çıkarılan veya ücretsiz izine ayrılan emekli çalışanların da dahil edilmesi gerektiğini belirten TÜED Genel Başkanımız Kazım Ergün; şunları söyledi.

"Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile önemli destekler öngörülmektedir. Özellikle de 15 Mart 2020 tarihi itibarıyla işsizlik sigortası ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan işçilere üç ay süreyle günlük 39,24 TL ödenek verilmesi ile gelir kaybının kısmen de olsa önleneceği ve bu süre içerisinde işçilerin iş güvencesinin sağlanacağı düzenlenmektedir.

Devamı 3. sayfada

KOORDİNASYON VE DAYANIŞMA KAPSAMI GENİŞLEMELİ

Dünyanın bir sorununa dönüşen koronavirüs salgınının, Mart Ayından itibaren ülkemizde de görülmesiyle birlikte, devletimiz seferberlik ilan etmiş; ekonomik, sosyal ve hukuksal tedbirler tek tek alınmaya başlanmıştır.

Öncelikle salgınla mücadelede ön saflarda yer alan sağlık ordumuz, dünyaya örnek gösterilen başarılarla imza atmıştır. Sağlık alt yapımızın güçlü olması ve birikimli doktorlarımızın özverili ve risk ortamında görev yapmaları, en az hasarla salgından kurtulmamızı sağlamıştır. Sağlık çalışanlarımıza minnet borçluyuz. Salgınla mücadelede, Sağlık Bakanımız Fahrettin Koca ve Bilim Kurulu, milletimizin takdirini ve güvenini kazanmıştır.

BAŞYAZI

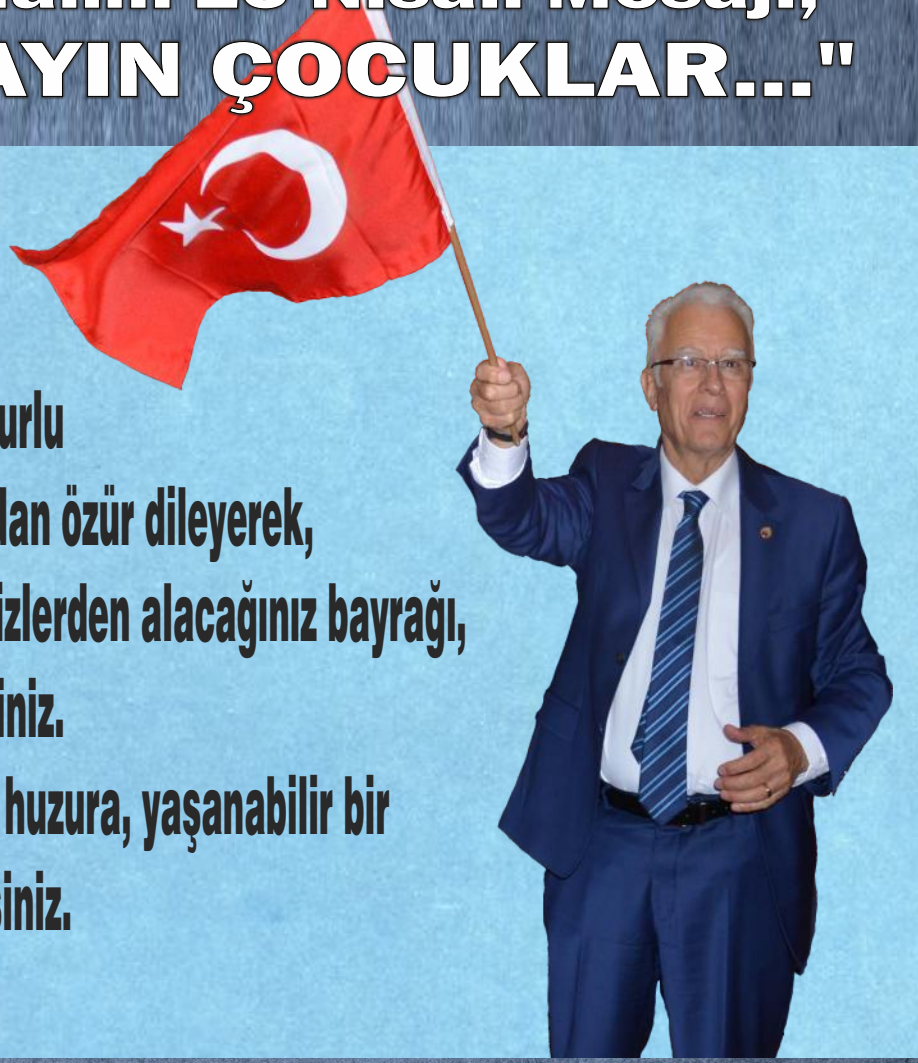

Devamı 3. sayfada

Kazım ERGÜN
Genel Başkan

ERGÜN'den, Anlamlı 23 Nisan Mesajı; "BİZİ BAĞIŞLAYIN ÇOCUKLAR..."

**Türkiye Emekliler Derneği (TÜED)
Genel Başkanımız Kazım Ergün,
her köşesinde barış dolu, sağlıklı ve huzurlu
bir dünya bırakamadıkları için çocuklardan özür dileyerek,
"Biz belki yeterli olmadık. Ama sizler, bizlerden alacağınız bayrağı,
kutsal görevi layıkıyla yerine getireceksiniz.
Bu ülkeyi, bu dünyayı; toplumsal barışa, huzura, yaşanabilir bir
ekosisteme ve kalkınmışlığa götüreceksiniz.
Buna yürekten inanıyoruz" dedi.**

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın, büyüklerin sorumsuz yaklaşımları nedeniyle, gerçek tadında kutlanamadığı eleştirisinde bulunan Ergün, "Onlara hak ettikleri şeker tadında bir bayramı yaşatamadığımız için evlatlarımızdan, torunlarımızdan özür diliyoruz. Bu ülkenin büyükleri olarak, bize düşen görevleri yerine getiremediğimiz ve onlara müreffeh bir ülke, yaşanabilir bir dünya bırakamadığımız için özür diliyoruz. Huzur içinde yaşayabilecekleri bir dünya için başarılı olamadığımız için özür diliyoruz" diye konuştu.

Ülkeyi, karasabandan, kağnıdan, çarıktan ve geri kalmışlığın, ezilmişliğin, sömürünün, emperyalizmin boyunduruğundan kurtaranların, kendilerine bir de görev verdiğini dile getiren Ergün, kendilerinden ülkeyi, çağdaş medeniyetler seviyesine çıkarmak için özveriyle çalışmalarının ve Türkiye'yi kalkınmış bir ülke yapmalarının istendiğini belirtti.

Bugünün emeklilerinin, yani büyükanne ve büyükbabaların, verilen bu onurlu görevi yerine getirmek için var güçleriyle çalışıp çabaladığını, gece demeden, gündüz

demeden yerin yüzlerce metre altında maden ocaklarında, yüksek ısılı çimento, demir, çelik fırınlarında, tarlada, torna tezgahlarında yarınlar için, yani daha dünyaya bile gelmemiş yavrular için güzel bir Türkiye ve dünya hazırlamak amacıyla ürettiklerini anlatan Ergün, hiç durmadan, alınterini ekmeğe katık ederek, aç ve açıkta şantiyelerde sabahladıklarını dile getirdi.

Ergün, "Ders çalışırken aydınlanmanızı sağlayacak elektrik tellerini evlerinize kadar biz getirdik. Bilim ve irfan yuvaları okullarımızı biz yaptık, hastaneleri ve tüm kamu hizmet kuruluşlarını bizler inşa ettik. Ülkemizin kalkınması için gerekli, sizlerin daha çağdaş ve bağımsız bireyler olarak yetişebilmesi için gerekli ne varsa, bunları temin etmek için çabaladık" diye konuştu.

Tüm bunları yaparken başarılı olduklarına inandıklarını ama bir şeylerin eksik kaldığını geç de olsa anladıklarını belirten Ergün, şunları kaydetti: "Yeter ki okusunlar, bizim yaşadığımız sıkıntıları yaşamassınlar, eğitimden, irfandan uzak kalmasınlar dedik. Ancak daha ne olduğunu bile anlayamadan, sizlerin bugünkü manzaralarla karşılaşmanıza bir türlü mani olmadık. Kafalarımızın karıştığını, yaşadığınız tablonun iç açıcı olmadığını biliyoruz. Size her köşesinde barış dolu, huzurlu ve yaşanabilir bir dünya bırakamadığımız, için sizlerden bin kere özür diliyoruz.

ERGÜN: "Torunlarımıza sarılmayı, onları koklamayı çok özledik..."

Bu sıkıntıları atlattıktan sonra, yine el ele verip, daha güzel bir dünya için sizlerle birlikte, aynı heyecanla çalışmaya ve yaşanabilir bir doğa yaratmaya söz veriyoruz. Sizleri, sizlere sarılıp koklayabilmeyi öyle çok özledik ki, bilemezsiniz...

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramınızı, Türkiye Büyük Millet Meclisimizin açılışının 100. Yıldönümünü gönülden kutluyoruz..."

KOORDİNASYON VE DAYANIŞMA KAPSAMI GENİŞLEMELİ

Baştarafı
1. Sayfada

Salgının ekonomik zorluklara yol açması, yüzbinlerce işyerinin kapanması ve işini kaybedenlerin gelir kaybına uğraması, Hükümeti de tedbir almaya yöneltmiştir. Öncelikle, Sosyal Yardım ve Dayanışma Vakıflarına kayıtlı 2,1 milyon haneye 1000 TL yardım yapılmış, ikinci paket olarak maddi kayıplara uğrayan 2,3 milyon haneye 1000 TL ödeme yapılmıştır. Her iki yardımdan yararlanmayan ve geçim zorluğu yaşayanların e-devlet üzerinden başvuru yapmaları istenmiş ve belirlenen kriterlere uyan hanelere bin lira yardım yapılacağı öngörülmüştür.

7244 sayılı Kanunda yer alan düzenlemeye göre, 16 Mart 2020 itibarıyla işten çıkarılan ve 17 Nisan 2020 tarihini itibarıyla ücretsiz izine ayrılan çalışan emeklilerimize, "aylık almaları" gerekçe gösterilerek "nakdi ücret desteği" ödenmemektedir. İşten çıkarılan veya ücretsiz izine ayrılanlar arasında ayırım yapılmaması gerekirdi. Bu düzenleme, istihdamda olan emeklilerimizi üzmüştür. Yeniden değerlendirilmesini ve eşitliğin sağlanmasını talep ediyoruz.

"Biz Bize Yeteriz Türkiye" kampanyası, devlet ve millet kaynaşması için çok değerlidir. Sivil toplum kuruluşları da üzerine düşen görevi yerine getirmiştir. Türkiye Emekliler Derneği Genel Merkezi ve 113 Şubemiz, banka hesaplarına yardımlarını yapmış ve bu zorlu sürece katkı sağlamıştır. Yapılan yardımlar, milletimizin ve devletimizin dayanışmasına dönüşmüş ve ihtiyaç sahibi hanelere destek olmuştur. Türk Milletini diğer milletlerden ayıran en büyük özellik budur.

Yardımların yapılmasında koordinasyon eksikliğinin olmaması gerekirdi. Devletimizin öncülüğünde her

kurum ve kuruluş yardımlarının koordinasyonunda ve yürütümünde birlikteliğin kurulmasının önemi bir kez daha görülmüştür. Belediyelerin kendi kanunlarından kaynaklanan yaptıkları yardımların koordine edilememesi ve "sen yaptın, ben yaptım" gibi tartışmalar, bu zorlu süreçte iyi bir sınav olmamıştır. Devletimiz ve milletimizin dayanışmasıyla, yaşanan zorlukların aşılması için bütün yardımların ve katkılarının çok değerli olduğunun da bilinmesi gerekir.

Türkiye Cumhuriyeti ve kaynakları, ülkemizin aydınlığa çıkması için yeni bir fırsat olarak görülmelidir. Ekonomik ve sosyal kayıplara yönelik çözüm araçları etkin çalıştırılmalı, işyerlerinin ve istihdamın korunması önceliğimiz olmalıdır.

İşyerlerimizi ayakta tutacak desteklere ihtiyaç vardır. Üç aylık döneme ilişkin vergi ve prim borçlarının yıl sonuna ertelenmesi, nefes almaya yararmış; sağlanan krediler ile yeniden toparlama döneminin başlamasını diliyoruz. Bu süreçte, yüzbinlerce insanımızın işini kaybetmesi, ekonomik ve sosyal bir soruna dönüşmüştür. Kısa çalışma ve işsizlik sigortası koşullarında "kriz sürecine göre" daha fazla esneklik yapılabilirdi. Kısa çalışmadan yararlananların iş sözleşmesi askıda olduğundan, işsizlik sigortası fonu ile istihdamın korunması hedeflenebilirdi. Örneğin, son bir yılda işte olanların, kısa çalışmadan yararlandırılması tercih edilebilirdi. Kriz sürecinde çok yönlü değerlendirmeler yapılması ve sosyal taraflarla paylaşılması, sorunların çözümüne katkı sağlayacaktır.

BAŞYAZI

Kazım ERGÜN
Genel Başkan

Ekonomik ve sosyal kayıplara yönelik çözüm araçları etkin çalıştırılmalı, işyerlerinin ve istihdamın korunması önceliğimiz olmalıdır...

KAZIM ERGÜN: "Nakdi Destek Ödemesi Kapsamına Çalışan Emekli İşçiler de Alınmalı..."

Türkiye Emekliler Derneği Genel Başkanımız Kazım Ergün, ekonomik ve sosyal hakların ödenmesini öngören ve TBMM Gündeminde bulunan en son Kanun Teklifini değerlendiren bir açıklama yaptı.

İstihdamın korunmasına bir bütün olarak bakılması ve ayırım yapılmadan nakdi destek ödemesine, işten çıkarılan veya ücretsiz izine ayrılan emekli çalışanların da dahil edilmesi gerektiğini belirten TÜED Genel Başkanımız Kazım Ergün; şunları söyledi.

"Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile önemli destekler öngörülmektedir. Özellikle de 15 Mart 2020 tarihi itibarıyla işsizlik sigortası ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan işçilere üç ay süreyle günlük 39,24 TL ödenek verilmesi ile gelir kaybının kısmen de olsa önleneceği ve bu süre içerisinde işçilerin iş güvencesinin sağlanacağı düzenlenmektedir.

Bu salgın sürecinde yapılan bütün destekler ve adımlar, devletin her bir insanımızın yanında olduğunu göstermektedir. Bu dönemde, her sektör ve çalışanların zor durumda kalması karşısında, devlet ve millet dayanışmasıyla yaşanan mağduriyetlere ortaklaşa çözümler aranmaktadır.

En son Kanun Teklifi de bu kapsamda hazırlanmış ve

istihdamın korunması hedeflenmiştir. Bu olumlu adım yanında, işten çıkarılan veya ücretsiz izine ayrılanlara getirilen "nakdi destek" ödemesi uygulamasından emekli işçilerin kapsam dışı kalması, emeklilerimizi üzmektedir.

Madde düzenlemesinde, işveren tarafından ücretsiz izine ayrılan ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan işçiler ile işten çıkarıldığında işsizlik sigortasına hak kazanamayan işçilere, her hangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almamak kaydıyla üç ay süreyle aylık 1.077 TL nakdi destek ödeneği verilmektedir. Geçim zorluğu yaşayan emeklilerimiz çalışmak zorunda kalmıştır. Bu yönüyle çalışanlara bir bütün gözüyle bakılmalıdır. Bu eksikliğin düzeltilmesini ve emekli işçilerinde nakdi destek kapsamına alınmasını talep ediyoruz.

Dernekler, Kooperatifler, Tarımsal Üretici Birlikleri ve TOBB gibi çeşitli kuruluşların genel kurul toplantılarının 31.7.2020 tarihine kadar ertelenmesi ile birlikte üç ay daha erteleme yetkisinin ilgili Bakanlara verilmesi öngörülmektedir. Bu düzenle yerinde olmuş ve insanların evde kalması için bir fırsat olarak görülmelidir.

Kanun teklifiyle işveren kesimlerine de çeşitli destekler ile birlikte vergi, prim ve bazı ödemelerin ertelenmesi, yaşanan zorlukların aşılması için insanımıza güven vermektedir."

STK'LARDAN İŞVERENLERE ANLAMLI ÇAĞRI: "ÇALIŞANINI İŞTEN ÇIKARMA, İSTİHDAMINI KORU..."

Türkiye Emekliler Derneğimizin de aralarında olduğu; Türkiye'nin önde gelen meslek örgütü, sendika konfederasyonları ve sivil toplum örgütleri, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de etkili olan yeni tip koronavirüse (Kovid-19) karşı yürütülen mücadele sürecine ilişkin ortak açıklama yaptılar.

Ortak açıklama şöyle:

"Şu an dünyanın neredeyse tamamı, son yüzyılın en büyük felaketlerinden biri olarak tanımlanan Covid-19 salgınından mustarip durumda. İki cihan harbinden sonra, dünyanın karşı karşıya kaldığı en büyük krizi yaşıyoruz. Herkes tedirgin ve yarına nasıl bir günde uyanacağı endişesinde. Pek çoğumuz gönüllü karantina hayatı yaşıyor. Halen bu virüs dünyanın 174 ülkesine yayılmış durumdadır. Ülkemiz de buna karşı topyekûn mücadele veriyor. Bu süreçte sağlık çalışanlarımız başta olmak üzere işinin başında olan tüm çalışanlarımıza, girişimcilerimize ve işverenlerimize şükranlarımızı sunuyoruz. Bu süreçte bizim yapmamız gereken, dayanışma içinde olmaktır. Bu salgına karşı 83 Milyon hep birlikte mücadele vermektir. Bir olduğumuzu, iri olduğumuzu, diri olduğumuzu herkese göstermektir. Korona virüse karşı belirlenen tedbirleri alarak ve kurallara sıkı sıkıya uyarak, hem çalışanlarımızı, hem de firmalarımızı korumaktır. Üretim ve hizmet kapasitemizi koruyarak üretmeye devam etmek, istihdamı korumaktır. Bunun için Hükümetimiz, Kısa Çalışma Ödeneğinden yararlanma şartlarını önemli oranda iyileştirdi. Başvuru için gereken belge sayısını düşürdü. Bizler de şimdi hep birlikte diyoruz ki; "Çalışanını işten çıkarma, istihdamını koru, ihtiyacın olan kaynak Kısa Çalışma Ödeneğinde" Faaliyetlerini

durduran veya azaltan firmalarımız, 3 ay süreyle çalışanlarının maaşlarını buradan karşılayabilir. Tüm firmalarımızı, bu imkânı kullanmaya çağırıyoruz. El ele verelim, bu zor günleri hep birlikte geride bırakalım. Allah hepimizin yardımcısı olsun diyor, sizleri saygıyla selamlıyoruz."

Ortak bildiriye katılan kuruluşlar:

1. Anadolu Aslanları İşadamları Derneği (ASKON)
2. Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK)
3. Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu (HAK-İŞ)
4. Kadın Girişimcileri Derneği (KAGİDER)
5. Memur Sendikaları Konfederasyonu (MEMUR-SEN)
6. Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD)
7. Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kurulu (OSBÜK)
8. Tüm Sanayici ve İşadamları Derneği (TÜMSİAD)
9. Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED)
10. Türk Sanayicileri ve İşinsanları Derneği (TÜSİAD)
11. Türk Veteriner Hekimler Birliği
12. Türkiye Barolar Birliği (TBB)
13. Türkiye Emekliler Derneği (TÜED)
14. Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez (TESKOMB)
15. Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK)
16. Türkiye Genç İşadamları Derneği (TÜGİAD)
17. Türkiye Genç İşadamları Konfederasyonu (TÜGİK)
18. Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM)
19. Türkiye İş Kadınları Derneği (TİKAD)
20. Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ)
21. Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK)
22. Türkiye Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonu (KAMU-SEN)
23. Türkiye Müteahhitler Birliği (TMB)
24. Türkiye Noterler Birliği
25. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)
26. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Kadın Girişimciler Kurulu
27. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Genç Girişimciler Kurulu
28. Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB)
29. Uluslararası Yatırımcılar Derneği (YASED)

Bu süreçte bizim yapmamız gereken, dayanışma içinde olmaktır. Bu salgına karşı 83 Milyon hep birlikte mücadele vermektir. Bir olduğumuzu, iri olduğumuzu, diri olduğumuzu herkese göstermektir.

NAKDI DESTEK ÜCRET UYGULAMASI VE ÇALIŞAN EMEKLİLER

Gazi
AYKIRI

Genel
Sekreter

Kayseri
Şube
Başkanı

www.tuedkayseri.org.tr

Koronavirüs salgınıyla birlikte çalışma hayatı da büyük bir krize girmiş ve işçilerin iş sözleşmelerinin korunması için kısa çalışma ödeneği ve ücretsiz izin uygulamalarına gidilmiştir. 17 Nisan 2020 itibariyle yürürlüğe giren 7244 sayılı Kanunla üç önemli değişiklik yapılmıştır.

Bunlardan birincisi, 17 Nisan tarihinden itibaren üç ay süreyle işçinin ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan davranışları dışında işçinin işten çıkarılmamasıdır. Salgın nedeniyle, işçinin işyeri sağlık koşullarına ilişkin haklı itirazlarının haksız feshe dönüştüğüne ilişkin haberler çıktığından, iş müfettişlerine büyük görev düşmektedir. Hiçbir işçinin haksız yere iş sözleşmesinin fesih edilmemesi, ihbar ve kıdem tazminatının hakkının korunması gerekir.

İkincisi, 7244 sayılı Kanun gereğince, 17 Nisan 2020 itibariyle üç aylık süreyi geçmemek üzere işverenlere ücretsiz izne ayırabilme hakkı tanınmıştır. Bu sürede işçinin iş sözleşmesi askıda kalacaktır. Ücretsiz izne ayırma, işçinin iradesi dışında bir uygulama olduğundan, kıdem tazminatı ve izin sürelerinde her hangi bir hak kaybı olmamalıdır. 7244 sayılı Kanunla, ücretsiz izne ayırma yetkisi işverene verildiğinden, iş kanunundaki hakların korunduğu sonucuna varılmaktadır.

Üçüncüsü ise, ücretsiz izne ayrılan işçiler ile kısa çalışma ve işsizlik sigortasına hak kazanamayan işçilerden 15/3/2020 tarihinden sonra iş sözleşmesi feshedilenlere üç ay süreyle günlük 39.24 lira, aylık 1.177 lira nakdi ücret desteği ödenecektir. Günlük tespit edilen 39,24 lira ücrete, sendikalar ve sosyal kesimler tarafından itirazlar gelmiş ve yükseltilmesi talep edilmiştir. Ücretsiz izne çıkarılan bir işçinin gelirlerinde büyük kayıp yaşandığı gerçeği dikkate alınmadan, belirlenen nakdi ücret desteği yetersiz kalmıştır. Burada, işten çıkarılan ve

ücretsiz izne ayrılan işçiler korumasız bırakılmıştır ve haklı itirazlara karşılık verilmemiştir.

7244 sayılı Kanunla yapılan düzenleme kapsamında ücretsiz izne çıkarılan sigortalılar adına Aylık Prim Hizmet Bildirgelerinde kullanılmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından 2 adet eksik gün nedeni tanımlanmıştır. Buna göre, Nisan 2020 döneminden itibaren uygulanmak üzere “28- Pandemi Ücretsiz İzin” ve “29- Pandemi Ücretsiz İzin ve Diğer Nedenler” eksik gün kodu getirilmiştir.

Çalışan Emeklilere Nakdi Ücret Desteği Ödenmeli

7244 sayılı Kanunun en adil olmayan uygulaması ise, emekli aylığı alanlara nakdi ücret desteğinin verilmemesidir. İşten çıkarılma veya ücretsiz izne ayrılan çalışan emeklilerimiz, aktif sigortalılar gibi değerlendirilmemiş ve emekli aylığı gerekçe yapılarak nakdi ücret desteği ödenmemektedir. Bu düzenleme, iş ve sosyal güvenlik hukuku ilkeleriyle çeliştiğinden, böyle bir yaklaşım kabul edilemez. Emekliler, aldığı aylık ile geçinemediğinden, çalışmak zorunda kalmaktadır. Çalışanlar arasında ayırım yapılması ve sosyal destek ödemelerinin dışında tutulması, sosyal devlet ilkelerine de aykırıdır.

İşten Çıkarma Yasağı Emekliliğe Engel Değil

7244 sayılı Kanunla getirilen işçi çıkarma yasağı ile emekli aylığına hak kazananlardan çok sayıda soru gelmektedir. Bu süreçte, emekliliği hak kazananların emekli olmaları önünde bir engel yoktur. İş Kanunu 24. Maddesi uyarınca işçi tarafından haklı nedenle iş sözleşmesini fesih yapabilir ve emekliliğe de başvurabilirler. Özetle, işçi emeklilik nedeniyle işten ayrılacağı gibi, işveren de talep üzerine emeklilik nedeniyle çıkışı yapmasına engel bir hüküm olmadığı gibi, işverene ceza gerektiren bir durum da oluşmaz.

YAŞLI VE EMEKLİLERİMİZE DAHA ÇOK DESTEK OLUNMALI

Türkiye, dünyayla birlikte çok büyük bir salgınla mücadele etmektedir. Dünyayı kasıp kavuran korona virüs, daha çok direnç gücü düşük olan yaşlı ve emeklilerimizi hedef almaktadır.

Herkes mutlaka gerekli olan koruyucu tedbirleri almalıdır. Yaşlı ve emekliler daha çok evde kalarak sıkı izole olmalıyız. Devletçe ve ilgili kurumlarca gerekli maddi ve manevi destekler sağlanarak hayatta kalma umutları artırılmalı, yaşlı ve emeklilere daha çok vefa örneği gösterilmelidir.

Salgınla mücadelede özverili görev yapan başta doktorlarımız olmak üzere sağlık çalışanlarına minnet borçluyuz. Bu krizin en kısa sürede atlatılması en büyük dileğimizdir.

Yaşlıların korunması, devlet politikası olmuştur. Bunun yanında, geliri olmayan yaşlılarımıza aynı ve nakdi yardımlar yapılmaktadır. Bu yardımların bir sistem dahilinde yapılması için sosyal güvenliğin bir normu olan “aile yardım sigortası” getirilmelidir. Ülkemizde, sosyal güvenliğin dokuz normunun sekizi kabul edilmiş, aile yardımı sigortası düzenlenmemiştir. Bu kapsamdaki yardımlar Sosyal Yardım ve Dayanışma Vakıfları eliyle yerine getirilmektedir. Bütünsel bir sistem kurulamadığından, yapılan yardımların işleyişinde dağınıklık bulunmaktadır. Sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye'nin sosyal güvenlik sistemini eşitlik kuralına göre yönetmesine ihtiyaç vardır.

Emekli aylıklarında, dönemsel eşitsizlikler en önemli sorun olmuştur. Özellikle, emekli aylıklarında yaşanan kayıplara gerçekçi çözüm bulunmalıdır. Nisan 2020 itibariyle en az emekli aylığı ödemesi ek ödeme dahil 1.500 TL olarak belirlenmiştir. Bu olumlu adımın yanında, asgari ücret gibi bir her yıl başında asgari emekli aylığı hesaplanmalıdır.

Devletimiz, salgının etkilediği kesimler olan çalışanların işini kaybetmemesi için bir takım tedbirler almaktadır. Kapanan işyerleri ve çalışanları, bu süreçten

büyük zarar görmüştür. Ekonomik krizlerin olduğu süreçlerden en az zararla çıkılması için işsizlik sigortası fonu ve kısa çalışma uygulaması devreye girmelidir.

Kısa çalışma ödeneğinden yararlanmak için son üç yılda 450 gün işsizlik sigortası primi ödenmesi koşulu bulunmayanlar da kısa çalışma kapsamına alınmalıdır. Ücretsiz izin yerine kısa çalışma ödeneği devreye girmesi, en adil çözüm olarak bakılmalıdır. Kayıt dışı istihdamda olanların izlenmesi ve korunması hedeflenmelidir. Bu sürecin iyi yönetilmesi için Ekonomik ve Sosyal Konsey toplanmalı ve her kesimin görüşleri alınarak ortak bir karara varılmalıdır.

İstihdamın korunması, insanların yarınlarına güvenle bakmasını sağlayan temel bir haktır. Bu süreçte kapanan işyerlerinin eli kolu bağlanmış durumundadır. İşyerlerinin de korunması esas olmalı ve gerekli olan destekler yapılmalıdır. Para ve mali politikalar, sosyal politikalar ile uyumlu bir şekilde yönetilmelidir.

İşgücünü kaybetmek, ekonomiyi kaybetmek anlamına gelir. Bu nedenle, devletimiz bütün imkanlarını kullanarak, destek paketinin kapsamını genişletmelidir.

Sosyal güvenlik, toplumun bugünü ve yarını güvence altına alan bir sistemdir. Sosyal güvenliğin gelir kaynağı ise, istihdamdır. Bu nedenle, istihdamın korunması, sosyal güvenlik haklarının da korunması bakımından en büyük güvence olarak değerlendirilmelidir.

Sosyal devlet böylesine kriz dönemlerinde kendini göstermeli ve her ailenin gelir durumuna göre destek vermelidir. Devletin imkanları ile birlikte milli gelirden çok yüksek oranda pay alan nüfusun yüzde 20'sinin destek verme günüdür. Yüksek gelire sahip olanlar, üzerlerine düşen bağışları yapmalı ve bu şekilde toplumun diğer kesimlerine destek sağlamalıdır.

Sosyal hukuk devleti uygulamalarıyla her kesimin sorunlarına çözüm aranmalı ve bu güzel ülkemizin insanları korunmalıdır. Bu duygularla, bütün dünya insanlık alemine sağlıklı günler dileriz.

Arif
YILDIZ

Genel
Eğitim
Sekreteri

Kartal
Şube
Başkanı

www.tuedkartal.org.tr

TÜED'den Bankalar Birliği'ne Çağrı

Türkiye Emekliler Derneği Genel Başkanı Kazım Ergün ve Genel Sekreteri Gazi Aykırı imzasıyla Türkiye Bankalar Birliğine emeklilerin taleplerini içeren yazı gönderildi.

Türkiye Emekliler Derneği Genel Başkanı Kazım Ergün, Türkiye Bankalar Birliğinden, "emeklilerin kredi geri ödeme taksitlerinin en az 3 ay faizsiz ötelenmesini ve evden çıkamadıkları için aylıklarını çekemeyen emeklilerin mağduriyetlerinin giderilmesini" talep etti.

Yazıda, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) tedbirleri kapsamında, KDV ve sosyal güvenlik primi tahsilatının ertelendiği, nakit akışı bozulan firmaların bankalara olan kredi anapara ve faiz ödemelerinin asgari 3 ay ötelendiği hatırlatıldı. Dernek olarak bu olumlu gelişmelerin yanı sıra sayıları 1 milyonu bulan dernek üyelerinin ve toplam

sayıları 13 milyona varan emeklilerin yoğun talepleriyle karşılaştığı aktarılan yazıda, şunlar kaydedildi:

"Emeklilerimiz de en az 3 ay olmak üzere, kredi geri ödeme taksitlerinin faizsiz olarak ötelenmesini talep etmektedirler. Kovid-19 tedbirleri yüzünden ek gelirlerinden mahrum kalan ve başta sağlık tedbirleri olmak üzere aldıkları tedbirler yüzünden harcama kalıpları değişen emeklilerimizin bu talebini sizlere iletmek, bu alanın en büyük sivil toplum kuruluşu olarak

Derneğimizin görevidir.

Özellikle özel bankalardan aylık alan emeklilerimizin bir diğer talebi de yaşları sebebiyle evden çıkamadıkları için aylıklarını çekememeleri yüzünden yaşadıkları mağduriyetin giderilmesidir. Sürecin uzaması halinde maaşların 90 günlük süre bitiminde Sosyal Güvenlik Kurumuna iadesi bile söz konusudur. Bu sorunun da giderilmesi için özel bankalarımızla alınacak tedbirlerin görüşülmesini ve soruna çözüm üretilmesini saygılarımızla arz ederiz."

KAZIM ERGÜN: "Bu Mücadeleden Başarıyla Çıkacağımıza İnanıyorum"

Dünya ve ülkemiz korona virüs ile mücadele ediyor. Her ülkenin kendi değerleri ve koşulları da farklıdır. Günümüzde temizlik, sağlığımızı korumada en temel tedbir olduğundan, insanlarımız bu konuda çok duyarlı olmalıdır. Bu salgının taşıyıcı özelliği ile çok sayıda insana bulaştırılması ise, en büyük risktir. Açıklanan kurallara her bir insanımızın uyması durumunda bu mücadeleden başarıyla çıkacağımıza inanıyorum.

Bütün illerde vakanın görülmesi, toplumsal mücadeleyi gerektiriyor. Devletimiz, zor durumda olan her bir insanımızın ekonomik ve sosyal yönden korunması için etkin paketlerle yaşamı kolaylaştırmalıdır.

Devletimizin başlattığı bağış kampanyası, imkanı olanların yoksul durumda kalan ailelere yardım elini uzatmasıdır. Vergi şampiyonu olanlar ile büyük bütçelere sahip olan işletmeler, kuruluşlar ve işverenler bağış

ERGÜN:
"EN BÜYÜK GÜVENCEMİZ DEVLETİMİZİN VARLIĞIDIR..."

kampanyasına destek olmalı, bu girişim örnek bir toplumsal dayanışmaya dönüşmelidir.

Devletimiz; bu süreçte istihdamın korunması için etkin kararlar da almalıdır. Kısa çalışma etkin işletilmeli; kapanan veya çalışan sayısında azalmaya giden veya çalışma saatlerinde değişikliğe giden bütün işyerleri için istihdam korunmalı ve işe gitmeyenler için işsizlik sigortası fonundan kısa çalışma ödeneği verilmelidir. Kısa çalışmanın devreye girmesi için son üç yılda 450 gün işsizlik sigortası primi koşulunun aranmasından vazgeçilmelidir. Bu değişiklik; istihdamın korunması için önemli bir güvence olacak, insanlar işsiz kalmayacak, yuvalar dağılmayacaktır.

TÜRKİYE EMEKLİLER DERNEĞİ'NDEN

4. Faz Sosyal Yardımla Dul ve Yetim Aylığı Alanlara 1000 TL Ödensin Talebi

Dul ve yetim aylığı alan vatandaşlara 1000 TL sosyal yardım yapılması için yeni bir talep gündeme geldi. TÜED tarafından yapılan yazılı açıklama ile gündeme gelen ödemelere ilişkin 4. faz sosyal yardım çalışmaları olması ve dul ile yetim maaşı alan vatandaşlara 1000 TL ödeme yapılması istendi.

Pandemi kapsamında vatandaşlara sağlanan 1000 TL sosyal yardım ödemelerinde, gelir şartı olması konusunda yeni bir talep dile getirildi. Türkiye Emekliler Derneği (TÜED) Araştırma Merkezi tarafından yapılan yazılı bir açıklamada, düşük maaşlı dul ve yetim aylığı alan vatandaşlara da bu ödemelerin yapılması istendi. Gelirin olmasının yardımlar için engel olmaması gerektiğini ifade eden TÜED bu alanda 4. faz yardım talebinde bu şartın esnetilmesini dile getirdi.

Türkiye Emekliler Derneği (TÜED) Araştırma Merkezi yapmış olduğu yazılı basın açıklamasında devletin koronavirüs ile mücadele sürecinde sağladığı 1000 TL'lik yardımlara değindi. Bu kaspamda şunda e-Devlet üzerinden başvuruların alındığı bu yardımların düşük gelirli ailelere yapılacağı ifade edildi. Bu noktada dul ve yetim maaşı alanlar arasında da bu kapsamda olan vatandaşların olduğunu ifade eden TÜED şu ifadelere yer verdi.

"Bugüne kadar üç ayrı sosyal yardım paketi açıklanmış ve bu kapsamdakilere 1000 lira ödeme yapılmıştır. Gelir ve aylık almak, sosyal destek paketinden kapsam dışı kalmayı gerektirmemelidir. Dördüncü destek paket kapsamına, sosyal güvenlik sisteminden dul ve yetim aylığı düşük kalanlar değerlendirilmeye alınmalı, asgari ücretin üçte birinden az gelire sahip hanelere 1000 lira sosyal destek yapılmalıdır."

TÜED basın açıklamasında ayrıca emeklilik sistemine ilişkin son düzenlemeleri de hatırlattı. Bu konuda son alınan kararlar ise en düşük emekli maaşlarının Şubat 2019 kararı ile 1000 TL, Nisan 2020 kararı ile 1500 TL'ye yükseltildiği hatırlatıldı. Bu düzenlemelerin ise dul ve yetim aylığı alanlar için yetersiz olduğu ifade edildi.

Enflasyon Sepeti İçindeki Paylar Yeniden Belirlenmeli

Türkiye Emekliler Derneği Araştırma Merkezi, tüfe hesaplamalarını değerlendiren bir rapor yayınladı. Araştırmada, genel enflasyonla emekli aylıklarına yapılan zamların koruyucu bir sistem olmadığı, örnekleriyle anlatıldı.

Araştırmada, özetle şu tespitlere yer verildi:

"Tüketici fiyat artışının hesaplanmasında, emeklilerimizin zorunlu harcamalarının temsil yönünden yetersiz kaldığı 2020 Nisan Ayı tüfe artışında bir kez daha görülmüştür. Harcama gruplarının yüzdeleri ve enflasyona etkileri, tüfe artışının belirlenmesinde temel kriter olmaktadır. TÜİK, enflasyon sepeti ve madde grupların hesaplamalara yansıma yüzdeleri hayatın gerçekleriyle bağdaşmadığından, bilimsel eleştiriler de yapılmaktadır. TÜİK tarafından 418 madde üzerinden Nisan Ayı tüfe artışının yüzde 0,85 hesaplanmasına bu gerekçelerle itiraz edilmektedir. Döviz kurlarında ve enerji fiyatlarında yaşanan yükselişin etkisi ile maliyet kaynaklı enflasyon yaşanması, 2020 yılının zor geçeceğinin de bir göstergesidir.

Emeklilerimizin harcamalarında yüksek oranlı zamlar, genel enflasyonla düşürülmektedir. Bu nedenle, tüfe oranlarına göre emekli aylıklarına yapılan zamlar, koruyucu bir sistem olarak görülmemektedir. Avrupa Birliği ülkelerinde genel enflasyon yanında "ücretliler geçinme endeksi" ile gerçekçi hesaplamalar yapılmaktadır. Ülkemizde de bu bilimsel hesaplama yöntemine geçilmeli ve ücretliler geçinme endeksi oluşturulmalıdır.

2020 Nisan Ayında en çok artış gösteren ve emeklilerimizin de zorunlu harcamaları içinde yer alan 16 maddenin ortalama artışı yüzde 14,42 olmuştur. TÜİK tarafından belirlenen fiyat artışları, çarşı-pazardaki fiyat artışlarına göre daha düşük kalmıştır. Örneğin; sarımsak, kuru soğan ve patatesin piyasa fiyatları, TÜİK'in belirlediği fiyatların iki katına yakındır. TÜİK'in harcama sepeti içindeki temsil yüzdeleri de gerçekçi değildir. Örneğin; TÜİK'in harcama sepeti içinde gıdanın payı yüzde 22,77, konutun payı 14,34 olarak dikkate alınmaktadır. Gerçekçi bir değerlendirme yapıldığında; düşük gelir gruplarının harcama sepeti içinde gıdanın payının yüzde 35, konutun payının yüzde 25 olarak değiştirilmesi gerekir.

Namık TAN
TÜED Araştırma Müd.

Tüfe yüzdelerine göre emekli aylıklarına yapılan artışlarla, emekli aylıkları reel olarak korunamamaktadır. Bu nedenle, emekli aylıklarına gerçekçi yeni bir artış sistemi getirilmelidir."

Türkiye Emekliler Derneği'nden Korona Mücadelesine Destek Mektupları...

TÜED:
"Toplumun,
yaşam tecrübesi
en yüksek
topluluğu olan
biz emekliler,
sürdürülen
mücadele
içerisindeki
gayretleri
yakinen
izlemekte ve
takdir
etmekteyiz..."

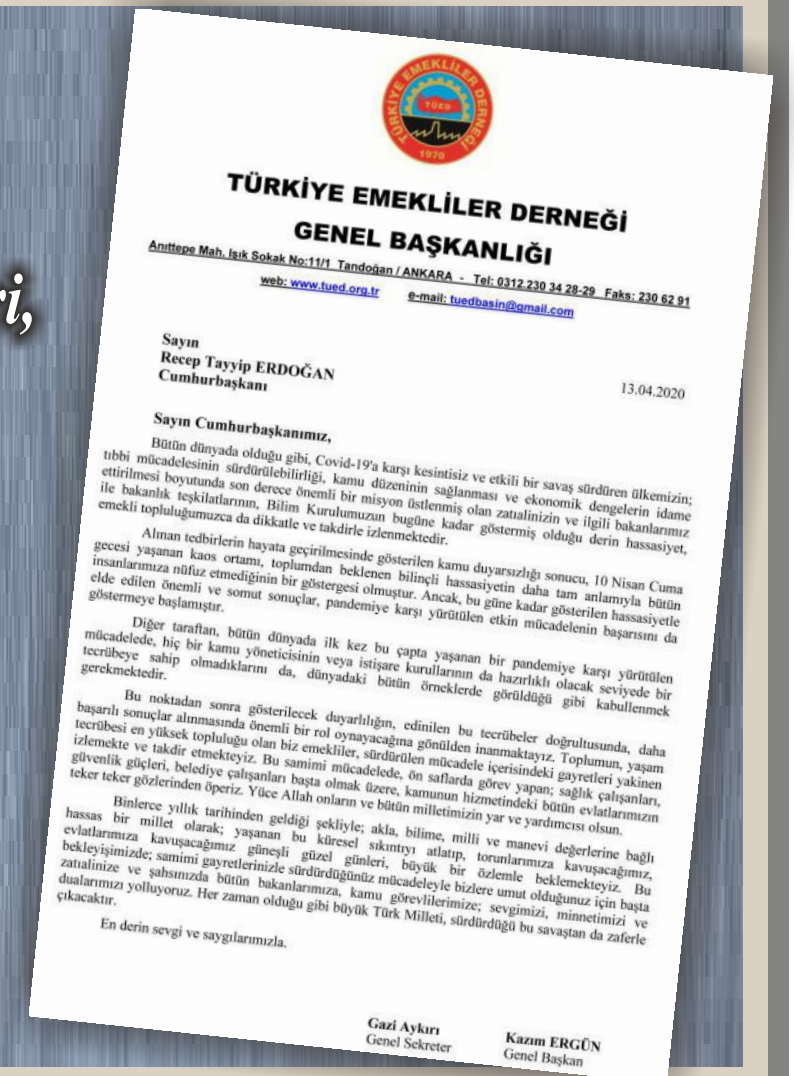
*Kısa adı TÜED olan
Türkiye Emekliler
Derneğimiz,
Cumhurbaşkanımız sayın
Recep Tayyip Erdoğan'a,
İçişleri Bakanımız sayın
Süleyman Soylu'ya ve
Sağlık Bakanımız sayın
Dr. Fahrettin Koca'ya
biri birer mektup göndererek;
Covid-19'la mücadelede
gösterilen samimi
çabalardan ve başta sağlık
çalışanlarımız olmak
üzere bütün kamu
görevlilerinin göstermiş
oldukları üstün
gayretlerden dolayı
memnuniyetlerimizi
bildirdi.*

Genel Başkanımız Kazım Ergün ve Genel Sekreterimiz Gazi Aykırı imzasıyla gönderilen mektuplarda; emeklilerimizin en kısa zamanda torunlarını kucaklamayı ve çocuklarıyla hasret gidermeyi arzuladıkları ifade edilerek, "Kamuoyunun daha duyarlı ve dikkatli olması, sürecin kısa sürede ve en az hasarla atlatılmasında önemli rol oynayacaktır" denildi. "Bu güne kadar gösterilen hassasiyetle elde edilen önemli ve somut sonuçlar, pandemiye karşı yürütülen etkin mücadelenin başarısını da göstermeye

başlamıştır" denilen mektupta, 10 Nisan Cuma gecesi yaşanan kaos ortamına da dikkat çekilerek şu ifadelerle yer verildi: "10 Nisan gecesi yaşananlar, toplumdaki beklenen hassasiyetin daha tam anlamıyla bütün insanımıza nüfuz etmediğinin bir göstergesi olmuştur. Diğer taraftan, bütün dünyada ilk kez bu çapta yaşanan bir pandemiye karşı yürütülen mücadelede, hiç bir kamu yöneticisinin veya istişare kurullarının da hazırlıklı olacak seviyede bir tecrübeye sahip olmadıklarını da, kabullenmek gerekmektedir. Bu noktadan sonra gösterilecek duyarlılığın, edinilen bu tecrübeler doğrultusunda, daha başarılı sonuçlar alınmasında önemli bir rol oynayacağıma gönülden inanmaktayız. Toplumun, yaşam tecrübesi en yüksek topluluğu olan biz emekliler, sürdürülen mücadele içerisindeki gayretleri yakinen izlemekte ve takdir etmekteyiz. Bu samimi mücadelede, ön saflarda görev yapan; sağlık çalışanları, güvenlik güçleri, belediye çalışanları başta olmak üzere, kamunun hizmetindeki bütün evlatlarımızın teker teker gözlerinden öperiz. Yüce Allah onların ve bütün milletimizin yar ve yardımcısı olsun. Binlerce yıllık tarihinden geldiği şekliyle; akla, bilime, milli ve manevi değerlerine bağlı hassas bir millet olarak; yaşanan bu küresel sıkıntıyı atlatıp, torunlarımıza kavuşacağımız, evlatlarımızı kavuşacağımız güneşli güzel günleri, büyük bir özlemle beklemekteyiz. Bu bekleyişimizde; samimi gayretlerinizle sürdürdüğünüz mücadeleye bizlere umut olduğunuz için başta zattalınıza ve şahsınızda bütün kamu görevlilerimize; sevgimizi, minnetimizi ve dualarımızı yolluyoruz. Her zaman olduğu gibi büyük Türk Milleti, sürdürdüğü bu savaştan da zaferle çıkacaktır."

*"Bu samimi mücadelede,
ön saflarda görev yapan;
sağlık çalışanları, güvenlik güçleri,
belediye çalışanları
başta olmak üzere,
kamunun hizmetindeki
bütün evlatlarımızın teker teker
gözlerinden öperiz.
Yüce Allah onların ve
bütün milletimizin yar ve
yardımcısı olsun..."*

Ulu Önder Atatürk'ün Emeklilik Belgelerini İlk Defa Yayınlayan Türkiye Emekliler Derneği Genel Başkanı Kazım Ergün'ü ve Yönetim Kurulunu Gönülden Kutluyorum...

**21'inci Dönem Afyon Milletvekili
Müjdat Karayerli
29 Nisan Nesiller Arası
Dayanışma Günü Makalesi'nde
TÜED'in Yaşlılık Alanındaki
Çalışmalarından Övgüyle Söz Etti...**

Merhaba Arkadaşlar, Belli kanuni şartları taşıyan, görev hakları olan devleti oluşturan kişilere vatandaş diyoruz. Dünyada vatandaşı olmayan bir devlet gösteremezsiniz. Her kişinin sosyal ve ekonomik faaliyetleri ile ilgili bulunan hak ve hürriyetler vardır. Sağlık olmadan sağlıklı toplum olunamaz. Salgın Virüs devam ederken de Toplum Yaşlılar- Gençler diye ikiye ayırmamalı!

29 Nisan'da da; nesiller arası dayanışmaya dikkat çeken günün "Nesiller Arası Dayanışma Günü" olduğunu bilerek hareket edelim ve toplumda sinerji yaratalım. Bizler, sivil toplum kuruluşu olarak, toplumdaki sorunları bağımsız olarak ele alıp kamuoyunu bilgilendirme ve aydınlatma görevini yapan, öneriler sunan yasal kuruluşlar, vatandaşlar tarafından belirli hedeflere ulaşabilmek için oluşturulan gönüllü kuruluşlar kurmalıyız.

Çünkü dünyada 'Sosyal Devlet' anlayışına uyan devletler siyasi ayırım ve bencil siyaset yapmadan her vatandaşına eşit davranarak faaliyet yürütürler. Sosyal Devlet demek, ekonomik ve toplumsal yönden yurttaşların tümüyle ilgilenen, onların yaşam düzeyi, sosyal güvenliği gibi konularda gerekli önlemlere öncelik veren, sosyal sorunlara çözüm üreten devlet, sosyal devlettir. Yeni dünya düzeninde de sosyal devlet anlayışına sahip kadrolar ön plana çıkacaktır ve totaliter anlayışa sahip olanlar eleştirilecektir. Bu bakımdan toplumda 'Sosyal Entegrasyon' çok önemlidir. Özellikle de, bireyin diğer insanların kendi hayatlarını yaşama şekline müdahale etmeden, kendi yaşamına yön verme özgürlüğüne hakkına riayet etmek, hukuka uygunluk ve adalet anlayışına sahip olmak demektir.

Ama, haksızlığa uğradığımı iddia ederek sık sık kanun yoluna başvurup hak arama paranoyasına da tutulmamak lazımdır! Her devlet, Aktif ve Sağlıklı Yaşlanma İnovasyon Ortaklığı stratejisi çerçevesinde ortalama sağlıklı yaşam yıllarını iki kat arttırmayı planlarken, 85 yaşın üzerindeki pozitif hastaların test sonucunda negatife dönüşmesini de dikkate alarak, salgın virüsle insanlar 65 yaş ile sınırlandırılmamalı, onlara da doğadan zevk alma hakkı verilmelidir! Salgın virüsle mücadele ettiğimiz bir ortamda yaşlılarımızla ilgili 'Yaşlılık Hukuku ve Hastalıkları' ile ilgili önemli kavramları iyi öğrenmek lazımdır. Mesela Androgoloji, yetişkin eğilimdir. Sosyal ilişkileri devam ettiremem ve sorunsuz davranmaya dayanan karakter bozukluğuna Antisozyal kişilik bozukluğu denir. Kısa süren ve ani gelişen hastalığın adı Akut dur. Yaşlı bireyin bir kaza ya da hastalık nedeniyle yatağa bağımlı olmasına Akut İmmobilizasyon, ağrı korkusuna da Algofobi, hareket gücündeki yokluk haline Akinezi, anlama bozukluğuna Akatolepsi, konuşamama haline Afazi, yemek yemekten kaçınmaya Afaji, yalnız kalıp kalabalık yerlere girmekten duyulan korkuya Agurofobi, bunamaya Afreni, solunumun normalden yavaş olmasına Bredipne, hukuk işleminin ölü doğmasına Butlan, beyin ileri yaşlarda bilgi, davranış ve gündelik yaşamı sürdürmede gösterdiği yetersizliğe Demans, yaşlılık bunamasına Demans senilis, Solunum güçlüğüne Dispne, orta derecede zeka geriliğine Embesilite, ilaçlara düşkünlüğe Farmokofili, kişinin sadece bedensel olarak değil, beyin fonksiyonları ve ilişkileri ile birlikte değerlendirilmesine Fonksiyonel Yaş denir. Geropsikiyatri, yaşlının ruh sağlığı, geriatrik psikiyatridir.

Hıfzıssıhha ise, sağlıklı yaşamak için gereken önlemlerin bütünüdür, yani hasta olmadan bütün önlemleri almak ve salgına karşı hazır olmak demektir. Hipersomni de, geceleri normal süre uyuduğu halde gündüzleri aşırı uykululuk durumudur. Hipertermi, vücut ısısının normal değerlerin üstüne çıkması, Hipoglisemi de, kan şekerinin düşmesi sonucu oluşan durumdur. Malpraktis ise, tıpta uygulama hatalarıdır. Mitamoni de, yalan söyleme hastalığıdır. Yalan söyleme hastalığından kurtulduğumuz gün daha

ileri seviyelere gidebilmemiz mümkündür. Pozitif Ayrımcılık ise, sosyal ekonomik ve politik yaşamda yaşlılar gibi taşıdıkları özellikler nedeniyle dışlanmışların, dışlanmışlıklarını azaltmak ve engellemek amacıyla ortaya konulan politika ve uygulamalardır. Presbiyofreni Bunama, presbiakuzi, yaşlılığa bağlı ağır işitme, presbiyopi ise, yaşın ilerlemesiyle yakından çalışma yeteneğinin bozulmasıdır. Bu bakımdan insanların sağlıksızlığa neden olduğu bilinen davranışlarını değiştirmelerine yardımcı olmak için psikolojik kanıtlara dayanan tekniklerin kullanılması gerekir ki, buna da Sağlık Koçluğu diyoruz. Günümüz Türkiye' sinde sağlıklı yaşlanma için, çok fazla eğitilmiş Sağlık Koçu yetiştirmemiz gerektiği de ortadadır. Çünkü, Sağlık Koçu olan insanlarımız daha da uzun yaşama zevkini kazanırlar. Sosyal bakım da, bakıma muhtaç kişilerin bakımını psiko-sosyal temeller üzerine kuran hizmetler bütünüdür.

Kentleşen Toplum aynı zamanda karşılıklı bağlılık ve sağlıklı sosyal ilişkilerde bulunma hali olan Sosyal Dayanışmaya daha fazla ağırlık vermelidir. Bu bakımdan sosyal ilişkiler ağının artması, toplumun bilinçlenmesine, bilmediklerini öğrenmesine, eksik bilgilerin ve uygulamaların durdurulmasına, insanlarımızın kadın- erkek demeden sosyal aktivitelere katılmasıyla sosyal hayat içerisinde değerli bir insan olduğunun farkına varmasına ve yalnızlıkla mücadele edilmesine vesile olur. Böylece toplumda sevgi saygı nezaket ortamı doğar ve kültürel birikimlerle her türlü şiddete karşı kendiliğinden önlem alınmış olunur. Ülkemizde, Madrid Yaşlanma Uluslararası Eylem Planı doğrultusunda, Yaşlıların Durumu ve Yaşlanma Ulusal Eylem Planı olmasına rağmen uygulanıp uygulanmadığı konusunda farklı görüşler vardır. Akdeniz Üniversitesi de yaşlıların yaşam şartlarını ortaya koymak amacıyla "Türkiye Gerontoloji Atlası Araştırmasını. Gerontoloji Vakfı da 2050 yılına kadar Türkiye'deki yaşlılarda görülebilecek rahatsızlıkları ve hastalıkları inceleyen iki ciltlik eser yıllar önce yayınlanmasına rağmen, gerçek yaşamda uygulamasını göremediğimiz için de üzülmemiz gerekir.

Dünyada Uluslararası Çalışma Örgütü olarak bilinen ILO da, ülkelerin çalışma yaşamını düzenleme yolunda işbirliği yapma, sosyal adaleti sağlama ve yoksulluğu önleme doğrultusunda oluşturulmuş donanımlı bir uluslararası kuruluş ve deneyimlerinden faydalanılması gerekir; yine BM in Malta da kurduğu Uluslararası Yaşlılık Enstitüsünün verilerinden de faydalanmak lazımdır. 1982 yılında hazırlanan Viyana ve Madrid Uluslararası Yaşlanma Eylem Planının da incelenmesi ve güncelleştirilmesi gerekir. Çünkü bu bildirimlerde yaşlılara sunulacak fırsat ve imkanlarla birlikte, her yaş için ayrı bir dünya, ayrı bir toplum inşa etme taahhüdünü gösteren bilgiler vardır.

Türkiyemiz'de de Yaşlılarla en fazla ilgilenen sivil toplum kuruluşu, Türkiye Emekliler Derneğidir. Doç. Dr. Fatma Arpacı'nın "Türkiye Emekli Profili", " Farklı Boyutlarıyla Yaşlılık", ve Prof. Dr. Nuray Kırdı ile " Dün Bugün ve Yarın Yaşlılık". 21. Dönem Milletvekili Av. Cafer Turan Yazıcıoğlu ve M. Emin Tangören'in yazdığı "Olaylar ve Kararlarla Yaşlılık Hukuku", " Yaşlılık Çalışmaları" ve Ulu Önder Atatürk'ün emekliye ayrıldığı 30 Haziran 1927 tarihini "Emekliler Günü" ve aynı haftayı " Emekliler Haftası" olarak çeşitli etkinliklerle kutlayan ve Ulu Önder Atatürk'ün Emeklilik Belgelerini ilk defa yayınlayan Türkiye Emekliler Derneği Genel Başkanı Kazım Ergün'ü ve Yönetim Kurulunu gönülden kutluyorum. Sonuç olarak, Mustafa Kemal Atatürk'ün şu sözü ile makalemizi bitirmek istiyorum: " Bir milletin yaşlı vatandaşlarına ve emeklilerine karşı tutumu o milletin yaşama kudretinin en önemli kıstasıdır. Mazide muktedirken bütün kuvveti ile çalışmış olanlara karşı minnet hissi duymayan bir milletin istikbale güvenle bakmaya hakkı yoktur..."

KISA ÇALIŞMA ÖDENEĞİ

Kısa çalışma ödeneğine hak kazanmak için son üç yılda 450 gün işsizlik sigortası priminin ödenmesi ve son iki ayda çalışma koşulu aranıyor. Bir işletmede koronavirüs nedeniyle kısa çalışma ödeneğine başvurulabilmesi için işyerinin en az dört hafta süreyle kapanması ya da haftalık çalışma süresi, 30 saatin altında olmalıdır. Günlük kısa çalışma ödeneği; sigortalının son oniki aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama brüt kazancının % 60'ıdır. Bu şekilde hesaplanan kısa çalışma ödeneği miktarı, aylık asgari ücretin brüt tutarının % 150'sini geçemez.

SAĞLIK ÇALIŞANLARI MESLEK HASTALIĞI KAPSAMINA ALINMALI

Koronavirüs (COVID-19), Dünya Sağlık Örgütüince pandemik (salgın) bir hastalık olarak ilan edilmesini dikkate alarak SGK'nun yayınladığı genelgede, sağlık çalışanları meslek hastalığı kapsamında değerlendirilmedi. COVID-19 virüsünün bulaşıcı bir hastalık olduğu dikkate alındığında, söz konusu salgına maruz kalan ve sağlık hizmet sunucularına müracaat eden sigortalılara "hastalık" kapsamında provizyon verilmesi genelgede yer aldı. Başta doktorlarımız olmak üzere, sağlık çalışanları her türlü riski göze almakta ve özveriyle çalışmaktadır. Bu nedenle, "genelge" yeniden değerlendirilmeli ve sağlık çalışanları "bu süreç ile sınırlı olmak üzere meslek hastalığı kapsamına alınmalıdır."

ÜCRETSİZ İZİN / NAKDİ ÜCRET DESTEĞİ UYGULAMASI

7244 sayılı Kanun gereğince, 17 Nisan-17 Temmuz 2020 tarihleri arasında işveren, işçisini tamamen veya kısmen ücretsiz izne çıkarabiliyor. Ücretsiz izne ayrılan ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan işçiler ile 15/3/2020 tarihinden sonra iş sözleşmesi feshedilen ve işsizlik ödeneğinden yararlanamayan işçilere, herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan yaşlılık aylığı almamak kaydıyla ücretsiz izinde buldukları veya işsiz kaldıkları süre kadar, Fondan günlük 39,24 Türk lirası nakdi ücret desteği verilir. Yapılan ödemelerden damga vergisi hariç herhangi bir kesinti yapılamaz. Ücretsiz izne ayrılan işçilere ilişkin aylık bildirimler, "<https://uyg.sgk.gov.tr/IsverenSistemi>" internet adresinden ücretsiz izin verildiği ayı takip eden ayın 3'üne kadar işverenlerce yapılır.

15 Mart 2020 tarihinden sonra iş sözleşmesi fesih edilen veya 17 Nisan itibariyle ücretsiz izine ayrılan emeklilere, "yaşlılık aylığı" almaları nedeniyle, nakdi ücret desteğinin ödenmemesi bir hak kaybı olarak görülmelidir. Bu eşitsizliğin düzeltilmesini talep ediyoruz.

BİN 500 TL EN AZ AYLIK ÖDEMESİNİN HAK SAHİLERİNE YANSIMASI

Nisan 2020 itibariyle 7244 sayılı Kanunla, SGK'dan malullük, yaşlılık ve ölüm sigortasından aylık alan emeklilerin aylıkları "dosya bazında" 1.500 liradan az olamayacağına ilişkin düzenleme yapılmıştır. Dosya bazında 1.500 TL'nin altında kalanların aylıkları 1.500 TL'ye yükseltilmiş; bu kapsamda olan dul ve/veya yetim aylıkları da yeniden hesaplanmıştır. Buna göre, kız çocuğuna yüzde 25 oranında 375 TL, hisse payı yüzde 50 olan eşe 750 TL, hisse payı yüzde 75 olan eşe 1.125 TL ödeme yapılacaktır. Gerçek emekli aylığı, 1.500 liraya ulaşana kadar dul/yetim aylığında artış yapılmayacak.

COVID-19'LA MÜCADELE SÜRECİNDE, DÜNYADA YAŞANAN GELİŞMELER

HASSAS GRUPLARDA BAŞARISIZ OLAN SOSYAL KORUMA SİSTEMLERİ

Hükümetler, COVID-19 salgını tarafından yükselen ivmeyi, toplu olarak finanse edilen, kapsamlı ve kalıcı sosyal koruma sistemlerine doğru, hızlı ilerleme kaydetmek için kullanmalıdır. Covid-19'un dünyaya aramızdaki en savunmasız kişi kadar güvendeziz mesajını verdiğine hepimiz şahit olduk. Kendilerini karantinaya alamayanlar veya tedavi alamayanlar, kendi yaşamlarını ve başkalarının yaşamlarını tehlikeye sokar. Hükümetler ve kuruluşların buradaki rolü hayati önem taşımaktadır.

EMEKLİLİK YAŞINDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLERİN YANSIMASI

Devlet emeklilik yaşı değişiklikleri, meslekler arasında sağlık boşluğunun genişlemesine neden oluyor. Devlet emeklilik yaşındaki değişiklikler nedeniyle altı yıla kadar daha uzun süre çalışmaya zorlanan düşük dereceli mesleklerde kadınların potansiyel olarak kalıcı depresyon ve daha fazla acı çektiğini tespit etti. King's College London'daki akademisyenlerin yazısına göre, devlet emeklilik yaşındaki değişikliklerde farklı mesleklerden gelen kadınlar arasında sağlıktaki boşlukların genişlemesiyle sonuçlandı. Araştırma önemlidir çünkü zihinsel sağlığın kötüleşmesinin daha yüksek sağlık maliyetleri, ve daha fazla sağlık hizmetinin kullanımına yol açacaktır. Akademisyenler; "zihinsel sağlığı kötüleştirmek aynı zamanda ekonomik üretkenliğin azalmasına ve yaşama katılım yeteneğinin azalmasına yol açar" mesajını vermektedir. Eşitlik seçme komitesi geçen yıl yaşla ilgili bir rapora koyduğu için, yaşlı erkekler işte yeterince zorlanmasına rağmen yaşlı kadınlar, yaşlı erkeklerin yaşamadığı önyargıyla karşı karşıya. Eski İngiltere emeklilik bakanı Ros Altmann'ın raporuna göre kadınlar 45 yaş civarında terfi için endişelenmeyi bırakıyor. Erkekler için bu süre ise 10 yıl daha fazladır. Eşitsizlik açığının kapanması için çaba gösterilmeli ve bu tür farklılıkların üzeri kapatılmamalıdır.

SAĞLIK HİZMETLERİNE ERİŞİMDEKİ ZORLUKLAR

Dünya nüfusunun yaklaşık %40'ının sağlık sigortası veya ulusal sağlık hizmetlerine erişimi yoktur. Yaklaşık 800 milyon insan, her yıl hane bütçelerinin en az %10'unu sağlık hizmetleri için harcıyor ve 100 milyon kişi sağlık harcamaları nedeniyle yoksulluğa düşüyor. Bu, birçoğunun, COVID-19 gibi oldukça bulaşıcı hastalıklara sahip olanlar da dâhil olmak üzere, hasta olduklarında tedavi arama araçlarından yoksun olduğu anlamına gelmektedir. Ancak dünya hiçbir zaman bugünkü kadar zengin olmamıştı. Salgın kaynaklı durgunluk olsun ya da olmasın, yeni bir bölüşümün ve gelir adaletinin sağlanması için gerekli kaynaklar seferber edilebilir.

ÜCRETLİ İŞ YETERSİZLİĞİ

Yeni ILO raporuna göre, ücretli iş yetersizliği neredeyse yarım milyar insanı etkiliyor. ILO'nun istihdam ve sosyal eğilimler hakkındaki küresel raporunun son baskısına göre, işsizliğin artması ve eşitsizliğin devam etmesi ile birlikte, çalışma eksikliği insanların iş yolu ile daha iyi hayatlar inşa etmesini giderek zorlaştırmaktadır. İşle ilgili eşitsizlikler ve dışlanma, onların iyi iş ve daha iyi gelecek bulmalarını engelliyor. Bu, sosyal uyum için derin ve endişe verici etkileri olan son derece ciddi bir bulgu.

SALGINLA MÜCADELE KRİTERLERİ

COVID-19 krizi açıkça gösteriyor ki, çoğu ülkelerde birçok konuda neredeyse hiç ilerleme kaydedilmemiştir. Salgın, hükümetlere sağlık hizmetlerine erişimi, hastalık yardımlarını ve işsizlik korumasını genişletmeye teşvik etmesi gerektiğinin uyarısını yapıyor. Bu durumu ciddiye alan ve gereken önlemleri almaya başlayan ülkelerin hem bu salgını hem de olası yaşanabilecek bir başka felaketin önüne geçebilecekleri düşünülmektedir.

1970 - 2020

TÜED TARİHİNDEN SAYFALAR -IV-

2. Olağan Genel Kurul Gerçekleştiriliyor...

4 Kasım 1974'te gerçekleştirilen kongre'de, Türk-İş Başkanı Halil Tunç'un fahri genel başkan seçilmesinin ardından, yönetim kurulu adına konuşma yapmak üzere Genel Başkan Sadi Heper kürsüye gelir. Heper açış konuşmasında, emeklilerin mevcut sorunlarını dile getirerek, şunları söyler:

"Üç aylık 540 TL maaşla emekliye ayrılan ve sayıları 220 Bin'i aşan üyelerimizin bu durumları üzerine ne devlet, ne hükümet, ne de SSK Genel Müdürlüğü bugüne kadar eğilmemişlerdir. Ülkemizde Asgari Ücret olarak belirlenen 1.200 Lira'nun emeklilerimizin taban aylığı olarak belirlenmesini ve ayrıca emekli aylıklarına %50 zam yapılmasını istiyoruz. Diğer taraftan, sağlık koşullarının iyileştirilmesini, sosyal güvenlik konusunda yara alan ve biçare durumda olan emeklilerimizin bu durumdan kurtarılmasını istiyoruz. Emeklilerimizin, Ziraat Bankası önlerindeki emekli kuyruklarından kurtarılmasını istiyoruz..."

Genel Başkan Heper'in yaptığı ve delegelerce ayakta alkışlanan bu konuşmanın ardından; daha önceden delegelerin takdirine sunulmuş olan, Yönetim Kurulu ve Denetim Kurulu Raporlarının, yeniden kürsüden okunmasına gerek olmadığına dair verilmiş olan önerge oylanır ve kabul edilir. Raporlar üzerine görüşmelere geçilir. Görüş sunmak için söz alan; Sabri Coşku, Hamdi Çalış, Mehmet İpekçiöğlü, Kenan Demirkan, Mahmut Taşkın isimli delegeler yaptıkları konuşmalarda, emeklilerin yaşam zorluklarına dikkat çekerek; 540 Lira aylıklarla emeklinin fakirliğe terk edildiğini, Anayasasıyla, partileriyle sosyal adaletin savunulduğu ülkemizde, evlatlarının unuttuğu ana babalar gibi işçi emeklilerinin dertleriyle ilgilenen kimsenin olmadığını ve unutulduklarını söylerler.

Bu arada, kongre için gönderilen telgraflar okunur. Başbakan Bülent Ecevit ve Süleyman Demirel, Deniz Baykal, Mustafa Üstündağ'ın mesajları alkışlanır. Mesajların ardından; konuklardan Milli Eğitim eski bakanlarından Turhan Feyzioğlu söz alarak kürsüye gelir. Feyzioğlu, işçi emeklileriyle yakından ilgilendiğini, parlamentoda bir kanun teklifi bulunduğunu ileri sürerek Çalışma Bakanı ile parlamentoda temsil edilen siyasi partileri, bu teklife destek vermeye çağırır.

Adalet Partisi Ankara Milletvekillerinden Turgut Tokar de bir konuşma yapar. Tokar konuşmasında, her zaman işçilerin ve işçi emeklilerinin yanında olduğunu belirterek, bundan sonra da olmaya devam edeceklerini ifade eder. Tokar'ın ardından söz alan, sendika kökenli milletvekili Kenan Durukan da

yaptığı konuşmasında, hakların ancak birleşerek ve güçlenerek alınabileceğini vurgulayarak; parlamentodan gerekli düzenlemelerin ancak bu şekilde çıkartılabileceğini ifade eder.

Bu konuşmaların ardından, kongreye katılan dönemin Çalışma Bakanı Önder Sav kürsüye gelir ve genel kurula hitap eder. Sav konuşmasında, işçi emeklilerinin ve işçilerin durumlarının düzeltilmesi için bir kanun hazırladıklarını belirterek; "Bu kürsüden sizlere hitap eden parlamenterlerimize, birlik ve beraberlik sayesinde elde edilecek yaptırım gücü hususunda katıldığımı belirtmek istiyorum. Yarından tezi yok, işçi emeklilerimizin lehine olarak hazırlanan kanunu parlamentoya sunacağız. İşçi emeklilerimizin duçar oldukları bu duruma mutlaka son vereceğiz. İnsanca yaşamının tadını ve hazzını onlara sunacağız" der.

Kongrenin ikinci günü raporlar ve tahmini bütçe okunarak oylanır ve oybirliğiyle yönetim ibra edilir. Oylamaların ardından bütün delegelerle, atamızın ebedi istirahatgahı olan Anıtkabir'in ziyaretine karar verilir.

Dilek ve temenniler bölümünde; delegeler konuşmalar yaparken, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürü ve Meclis İşçi Komisyonu Üyesi Dr. Erdal Atabek de söz

Mehmet Emin TANGÖREN
TÜED Basın Danışmanı

tuedbasin@gmail.com

emeklinin gündemi

olarak genel kurula hitap eder. Atabek konuşmasında, parlamentoda bekleyen kanunların hızlıca görüşülmesi ve yürürlüğe girmesi için yoğun çaba sarf edeceğini belirterek, komisyonların çalışmalarına katılmayan ve aksamalara sebep olan bazı milletvekillerini emeklilere şikayet eder. Kongre sonunda seçimlere geçilir. Divan Başkanlığı, tek aday olan Sadi Heper'in Genel Başkanlığına oya sunar. Yapılan işari oylama sonucunda Sadi Heper oybirliğiyle yeniden Genel Başkanlığa seçilir. Yönetim Kurulu ise şu isimlerden oluşur: Abdurrahman Altuner, Hüseyin Orhan, Münir Kütük, Salim Gökçal, Ahmet Başşorgun, Mehmet Tekel, Ali Taşer, Remzi Özdur, Mücahit Teoman ve Ömer Yılmaz.

Genel Kurul sonunda yapılan seçimlerde, diğer zorunlu organlar da şu isimlerden oluşur:

Denetim Kurulu; Lütfi Kızılcan, Ali Önder ve Abdullah Yüce.

Haysiyet Divanı: Kadir İnanç, Murat Akdoğan ve İsmail Kalı.

Genel Başkan Sadi HEPER, Kongrede Yaptığı Konuşmada, Basının Önemine Vurgu Yapar ve; "İleride, bir gazetemizin olması Cemiyetimiz için çok lüzumludur" der...

yürütme ve yargı kuvvetleri olduğuna hepimiz biliyoruz. Her partiye parlamenter demokrasilerde memleket besinini 4.cü kuvvet olarak tanımlanmış ve çok önemli bir rolü vardır. Her parti için geçerlidir.

İster küçük, ister büyük bir teşkilat olunuz, temsil ettiğiniz insan gurubu, az veya çok kalabalık olsun, müdafaa ettiğiniz fikirde haklı bulunuz, arzu ve taleplerinizi en iyi şekilde ifadeye muktedir bulunsanız dahi, mevzunuzu umumî efkara mal ederek kabul ettirmemiş iseniz, muvafakat dereceniz çok düşüktür. İşte 4.cü kuvvet olan Basından yakın alaka görmekle, konularınızı kamuoyuna iletmekle problemlerinizi daha kolay halledebilirsiniz. Basının yaptığı bu görevin önemini takdir ettiğimiz için, Basın toplantılarına ehemiyet vermiş bulunuyoruz. Ve her geçen gün Basınla bizim artırmaya çalışıyoruz. Faziletli Türk Basını mensuplarının da biz emeklilere tevccüh göstermeye başladıklarını görmekten kıvanç duyuyoruz. Son ayların yayınlarına takip eden arkadaşlarımız, her halde durumun farkına varmış olmalıdır. Burada, Tercüman Gazetesinden sayın Refik Sönmezsoy ve Yaşar Güngör'e, Milliyet Gazetesinden sayın Ali Gevgililiye, Günaydın Gazetesinden sayın Necati Zincirkıran ve Can Aksın'a açık teşekkürlerimizi sunmayı bir borç biliriz.

İleride, bir Halkla münasebetler bürosu kurulması ve kendi bünyemizde bir Gazete çıkarılması Cemiyetimiz için çok lüzumludur.

Erkeklerle Kadınların, Emeklilik Yardımlarıyla Karşılaştırılması

Sosyal güvenlik, evrensel bir haktır. Anayasamızda da güvence altına alınan emekli aylığına hak kazanma koşullarının zorlaştırılmasına yönelik eleştiriler yapılmaktadır. Kadınların istihdamda daha az süreli kalmaları ve düşük ücretle çalıştırılmaları, emekli aylıklarına da yansımaktadır. Fırsat eşitliğinin sağlanması ve temel haklar da birlikteliğin kurulması, ülkeyi yönetenlerin görevleri arasındadır. İş ve sosyal güvenlik hukuku, bir birini tanımlayan haklar olarak görülmelidir.

Erkeklerin ve Kadınların Emeklilik Yardımlarıyla Karşılaştırılması

Sosyal güvenlik, çalışarak elde edilen bir haktır. Ülkemizde olduğu gibi, bütün ülkelerde de kadın ve erkek istihdamında ve ücret kazancında farklılıklar yaşanmaktadır. İstihdam ve ücret farklılığı, direk olarak emeklilik haklarına da yansımaktadır. Kadınların esnek istihdamda ağırlıklı olması, ücret düşüklüğünü de getirmekte ve bu durum emekli aylıklarında da görülmektedir. Fırsat eşitliğinin sağlanması için kadın-erkek istihdamında ve ücret gelirlerinde iyileştirmelere gidilmelidir.

Hemen hemen tüm ülkelerde kadınların erkeklerden daha az kazandığı bir sır değildir. Küresel olarak, cinsiyetler arası ücret farkı yüzde 40'tur. Başka bir deyişle, bir kadın bir erkek tarafından kazanılan 1 TL'ye karşılık 60 kuruş kazanır. Bunun elbette birçok toplumsal etkisi vardır, ancak çoğu zaman göz ardı edilen bu ücret farkının emeklilik maaşları üzerindeki etkisidir.

Emekli maaşlarındaki teorik cinsiyet açıklığı, ISSA Yaşlılık, Malullük ve Ölüm Sigortası Teknik Komisyonu'ndan alınan bir rapor, emekli maaşlarındaki cinsiyet farkının bazı temel nedenlerini incelemekte ve bu konuyu ele almak için bazı hususları ortaya koymaktadır.

Üç tür cinsiyet açıklığı farkı vardır:

- 1- Aylık ortalama maaşı farkı
- 2- Ortalama aylık bireysel ekonomik yaşam standardı farkı
- 3- Alınan toplam emeklilik fonu tutarındaki fark

Alınan toplam emeklilik fonu açısına baktığımızda analiz, buradaki cinsiyet farkının azaldığını mı ya da tersine mi gittiğini göstermektedir. Analize göre kadınlar her ne kadar aylık faydalarda daha az alsalar da, daha uzun ömür beklentileri nedeniyle ortalama olarak bu faydalardan daha uzun bir süre yararlanacaklardır. Örneğin, Rusya'da kadınlar erkeklerden % 32 daha yüksek yaşam beklentisine sahiptir, bu da ömürleri boyunca kadınların emeklilik fonlarında erkeklerden yüzde 22 ila 25 daha fazla alacağı anlamına gelir.

Fakat emekli maaşları, yaşlıların toplam hayatta ne kadar aldıklarıyla değil, günlük hayatta kalma ihtiyaçlarını karşılamalarını sağlamakla ilgilidir. İşte burada cinsiyet farkı devreye giriyor.

Kadınlar erkeklerden daha düşük aylık ortalama ödeme almalarının yanı sıra, erkeklerden daha uzun yaşadıkları için, yalnız yaşama olasılıkları daha yüksektir. Bir eş kaybının, ölçek ekonomileri nedeniyle eş için ekonomik yaşam standardını düşürdüğü bilinmektedir. Birlikte yaşayan iki kişi, çiftin gelirinin yarısında yaşayan bir kişiden daha yüksek bir yaşam standardına sahiptir.

Daha düşük aylık gelir ve daha yüksek aylık giderlerle

cinsiyet farkı, kadınların emeklilik sonrasında çok daha zor bir mali durumla karşı karşıya kaldıkları anlamına gelir.

Rapora göre bu sorunun ele alınmasının birkaç yolu vardır;

- Kazanmaya dayalı emeklilik planları dâhilinde cinsiyet açıklığının eşitleme önlemlerinin alınması
- Hayatta kalan eşe, eşlerinin ölümü üzerine standart yaşam kaybını telafi eden ekonomik fayda sağlamak
- Emekli maaşlarının ortalama ücretlerdeki büyümeye endekslenmesi

Emeklilik maaşlarındaki cinsiyet farklılığının temel nedeni, kadınların daha düşük yaşam boyu kazanç elde etmeleridir. Kadınlar genel olarak daha düşük ücret alıyor. Bu durum kadınların düşük vasıflı, düşük ücretli işlerde ve endüstrilerde egemen olmalarına bağlanabilir. Nedeni çoğunlukla aile üyelerine bakmak olan kadınların, işgücünden ayrılan zamanların çokluğu nedeniyle kadınların işgücüne katılım oranları daha düşüktür. Aynı zamanda kadınlar büyük çoğunlukla da ailelerinin ihtiyaçlarına cevap vermek için yarı zamanlı çalışanlar olarak çalışırlar.

Kadınlar ve erkekler arasındaki yaşam boyu kazanç farkını azaltmak, politikacıların yetkilendirme gücünün ötesinde bir toplumsal konudur. Bununla birlikte, emeklilik sisteminin hem kadınlar hem de erkekler için faydalar ve ekonomik yaşam standartları sağlayacak şekilde uyarlanması, sosyal güvenlik sistemlerinin üstlenmesi gereken bir konudur.

Kadınlar ve erkekler arasındaki yaşam boyu kazanç farkını azaltmak, politikacıların yetkilendirme gücünün ötesinde bir toplumsal konudur. Bununla birlikte, emeklilik sisteminin hem kadınlar hem de erkekler için faydalar ve ekonomik yaşam standartları sağlayacak şekilde uyarlanması, sosyal güvenlik sistemlerinin üstlenmesi gereken bir konudur.

Namık TAN
TÜED
Araştırma Müdürü

SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU KÖŞESİ

AYIN YORUMU

GELİR VE AYLIK ALANLAR DA DESTEKLENMELİ

Koronavirüs salgını nedeniyle düşük gelire sahip hanelerin sosyal yardımlarla desteklenmesi, sosyal devlet olmanın bir yükümlülüğüdür. Bu zorlu dönemde kişi başına düşen gelirin asgari ücretin üçte birinden az olan haneler desteklenmiş ve bin lira sosyal destek ödemesi yapılmıştır. Birinci ve ikinci etapta, 4,3 milyon kişiye bin lira sosyal yardım ödemesi yapılmış, e-devlet üzerinden de 3. etap başvurular alınmış ve geçim zorluğu içinde olan haneler belirlenerek, bin lira yardım yapılması yoluna gidilmiştir. Salgın döneminde yardımlara devam edilmelidir. Bu zor dönemde, devletin varlığı her hanede hissedilmeli ve yalnız olmadıkları bilinmelidir.

Sosyal devletin en kapsamlı uygulaması olan emekli aylığına hak kazanılması ve insanca yaşamaya yetecek emekli aylığının ödenmesi, ülkeyi yönetenlerin de bir yükümlülüğü

olarak görülmelidir. 2000 sonrasında sosyal güvenlik mevzuatında yapılan değişiklikler, emekli aylıklarında ciddi kayıplara neden olmuştur. Emekli aylıklarında oluşan kayıp karşısında 2020 Nisan ayından itibaren en az emekli aylığı ödemesi, 1.500 liraya yükseltmiştir. Bu olumlu adıma rağmen, dul ve yetim aylıklarının belli bir bölümünün düşük kalmasına gerçekçi bir çözüm getirilememiştir. Sigortalının ölümü sonrasında eşine ve çocuklarına alt sınır üzerinden bağlanan aylıklarda iyileştirmeler yapılamamıştır. Örneğin, sosyal güvenlik sisteminden eşine 750 lira, kız çocuğuna 375 lira bağlanan aylıklar yetersiz kalmaktadır. Salgın döneminde çalışma koşullarının zorlaştığı bir süreçte, düşük gelire sahip olan eş ve çocuklara da "sosyal yardım" yapılmalıdır.

Siz Sorun... Biz Cevaplayalım...

SORU: Yetim aylığı alırken evlenmem nedeniyle 24 ay çeyiz yardımı tarafıma ödendi. 24 ay dolmadan eşimden ayrılmam nedeniyle yeniden SGK'na başvurudum. Kurum yetkilileri ise, çeyiz yardımı süresi bitmeden aylık bağlanamayacağımı söyledi. Bu doğru mu?

CEVAP: Çeyiz Yardımı Alan Kız Çocuğuna İki Yıllık Süre Geçmeden Aylık Bağlanmaz: 5510 sayılı Kanun'un 37'nci maddesine göre, SSK ve Bağ-Kur kapsamında gelir ve aylık alan kız çocuklarının evlenmeleri ve talepte bulunmaları halinde, almakta oldukları aylığın 24 katı tutarı çeyiz yardımı peşin ödenmektedir. Bu nedenle, 2 yıllık süre dolmadan yeniden yetim aylığı bağlanamaz. 2 yıllık sürenin dolduğu tarihi takip eden ay başından itibaren aylık bağlanır.

SORU: Malulen emekli olmak için SGK'ya başvuru yaptık. SGK görevlileri işten çıkışının yapılması gerektiğini söylediler. Fakat işten çıkarma yasağı sebebiyle, ahlak ve iyi niyet kuralları dışında çıkış yapılması, cezai bir durum oluşturur mu? Sizin yorumunuz nedir, bu konuda bilgi alabilir miyiz?

CEVAP: İşveren Emeklilik Nedeniyle Çıkış Yapabilir: 7244 sayılı Kanunla getirilen ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller ve benzeri sebepler dışında fesih yasağı işveren için getirilen bir yasaklamadır. İşçi için getirilen fesih, işçinin işveren tarafından ücretsiz izne çıkarılma hali ile sınırlıdır. Kaldı ki, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 34. Maddesi de işçiye emeklilik nedeniyle işten ayrılma hakkını tanımaktadır.

Emeklilik nedeniyle işten ayrılmanızda bir engel olmadığı gibi, işverenin de talebiniz üzerine emeklilik nedeniyle çıkışınızı yapması, ceza gerektiren bir durum oluşturmaz. Emeklilik engellenemez ve ertelemesiz temel bir haktr.

SORU: Koronavirüs nedeniyle işveren gerekli olan tedbirleri almadığından istifa ederek işten ayrıldım. İşyerinde hiçbir önlem alan, maske kullanan ve bilinçli çalışan yoktu. Önce ücretli izin istemiş olmama rağmen kabul görmedi. Salgın nedeniyle riske girmemek için istifa ettim. 7244 sayılı Kanuna göre, 1.177 TL nakdi ücret desteğinden yararlanabilir miyim?

CEVAP: İstifa Eden İşçi Nakdi Ücret Desteğinden Yaralanamıyor: Yasal düzenlemede nakdi ücret desteği, 15 Mart 2020 tarihinden sonra 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 51. maddesi kapsamında iş sözleşmesi feshedilen ve 4447 sayılı Kanunun diğer hükümlerine göre işsizlik ödeneğinden yararlanamayan işçilere verilmektedir. İş Kur'a fesih nedeni işveren tarafından istifa olarak bildirilirse, iş sözleşmeniz 51. madde kapsamında feshedilmemiş

sayılacağından, nakdi ücret desteğinden yararlanamazsınız. İşverene ayrılma talebinizi, noterden çekeceğiniz ihtarname ile yapmış olsaydınız, iş sözleşmeniz haklı nedenle fesih sayılacağı gibi, nakdi ücret desteğinden de yararlanabilirdiniz. Nakdi ücret desteğinin, koronavirüs nedeniyle işten ayrılanlara hiçbir koşul aranmadan verilmesi gerekirdi. 7244 sayılı Kanun, işini kaybedenleri tam olarak koruma altına almamıştır. Yeni bir değerlendirme yapılmalı ve 15 Mart 2020 sonrasında işten ayrılan işçilere de sosyal yardım ödenmelidir.

SORU: Yüzde 20 iş gücü kayıp oranına göre emekli olmam nedeniyle, yüzde 80 engelli olduğum için engelli aylığım kesildi. Engelli aylığım 800 lira. Emekli aylığım 300 lira. SGK'na başvuru yaparak durumu izah ettim ama yapılacak bir şeyin olmadığını, emekli olduğumu söylediler. Şimdi ne yapmalıyız. 1000 liralık yardımdan bile faydalanamıyorum.

CEVAP: Engelli Aylığı Ödenmesi İçin Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olmama Koşulu Aranıyor: Yüzde 20 iş kazası oranına göre yapılan ödeme, emekli aylığı özelliği taşımaz ve sadece sürekli iş kazası geliri olarak değerlendirilmektedir. Yüzde 20 işgücü kayıp oranına göre yapılan ödeme iş kazası geliri olduğundan, emekli aylığı tanımı yapılamaz. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından engelli aylığının ödenmesi için sosyal güvenlik kurumlarından hiç birine tabi olmama koşulu aranmaktadır. SGK'daki dosyanızın içeriği incelenmeden, sorunuza sağlıklı bir cevap vermenin zor olduğunu belirtmek isteriz.

SORU: 1971 yılında SSK'dan emekli oldum. Babam da aynı kurumdan emekli idi ve 1978 yılında vefat etti. Evli değilim. Babamda ben de aynı kurumdan aylık aldığımızdan dolayı, yetim aylığı alamıyorum. Televizyon ve gazetelerde bu konularda bazı düzeltmeler yapılacağını duydum. Bu düzeltmelerle acaba bende babamın maaşını alabilir miyim? Aldığım aylıkla da geçinmiyorum ve bu haksızlığın düzeltilmesini istiyorum.

CEVAP: Statüleri Aynı Olan Kurumlardan Yetim Aylığı Ödenmiyor: SSK mevzuatında, kendi çalışması ve kendi çalışmasından dolayı aylık alan kız çocuklarına, statülerin aynı olması durumunda yetim aylığı ödenmiyor. Gazetelerde çıkan haberler, gerçeği yansıtmamaktadır. Her iki aylığın ödenmesine ilişkin bir çalışma yoktur. Yetim aylığı koşulları değiştirilmeli ve statülere bakılmadan yetim aylıkları ödenmelidir. Türkiye Emekliler Derneği, gelir ve aylık alanlar arasında norm ve standart birliğinin kurulmasını, statü farkı aranmadan yetim aylığının ödenmesini savunmaktadır. Baskı grubu olarak Derneğimizin taleplerinin kabul edilmesi için emekliler şubelerimize üye olmalı ve hak aramada güçlerini birleştirmelidir.

KOOPERATİFÇİLİK

Bugün dünyada 750 bin civarında, bir milyarın üstünde üyesi olan 175 yıllık bir geçmişe sahip örgüt modeli kooperatif var. 1916 yılından bu yana, uluslararası Kooperatifler Kuruluşu'nun (International Cooperative Alliance –ICA) belirlediği tarihe göre Temmuz ayının ilk Cumartesi günü “Kooperatifçilik Günü” olarak kutlanıyor. 1994 yılında BM bu tarihi “Uluslararası Kooperatif Günü” olarak ilan etti.

Ülkemizde 19. Yüzyılda Osmanlı döneminde kooperatifler görülmeye başlıyor. Mithat paşa 1863 yılında NİS (Sırbistan) valisi iken “Memleket Sandığı”nı kuruyor. Bugünkü Ziraat Bankamızın nüvesi ve kooperatifçiliğin yasal başlangıcı. AHİ Teşkilatının anlayışında kooperatifçilik gibi birlik ve dayanışma vardır. Cumhuriyet döneminde 1925 yılında Zirai Birlikler Kanunu çıkartıldı. 1926 yılında kabul edilen Ticaret Kanunu, kooperatifleri bir şirket türü olarak kabul etti. 1929 yılında Zirai Kredi Kooperatifleri Kanunu, 1935 yılında Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri ile Tarım Kredi Kooperatifleri kanunları çıkarılıyor. 1969 yılında çıkan 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu, Kooperatiflerin çerçevesini tayin ediyor. Anayasamız Kooperatifçiliğin geliştirilmesi başlığı altında 171 maddede “Devlet, milli ekonominin yararlarını dikkate alarak, öncelikle üretimin artırılmasını ve tüketicinin korunmasını amaçlayan kooperatifçiliğin geliştirilmesini sağlayacak tedbirleri alır” düzenlemesini getirmiştir.

Türkiye'de kooperatiflerin %18'i tarımsal amaçlı kooperatif. Ortak olan kitle bazında da %57'si tarımsal amaçlı kooperatif. Bu kooperatiflerin sayısı 12 bini geçiyor, ortak sayısı da dört milyon civarında üretici ve tüketici kooperatiflerinin birlikte çalışmaları ve de özellikle kadınların kooperatiflerde aktif olmaları bekleniyor. Birlikte iş yapabilme kültürümüzün eksikliği kooperatifçiliği de etkilemiş. Bu kültür ortak menfaatler için üretici ve tüketicileri aynı çatı altında buluşturmaya sağlar, üretici fiyatlarını korur, tüketici fiyatlarını artırma, gıda fiyatlarındaki enflasyonist baskıyı engeller. Karşılıklı güvene dayalı işbirliği önemlidir. Kooperatif sayısı bakımından dünyada önde gelen ülkelerden biriyiz. Ancak çoğu aktif değil, adeta bir kooperatif mezarlığına sahibiz.

Kooperatifçilik alanında yapısal sorunlar, ortaklık ve ortaklara ilişkin sorunlar, yönetsel ve denetim sorunları, sermaye ve finansmanı erişim ile finansmanın yetersizliği sorunları, üst örgütlenme ve hizmet alma sorunları dikkat çekiyor. Ülkemizde kooperatifleri doğrudan ya da dolaylı ilgilendiren ve aralarında çelişkiler olan 14 temel yasa var. Kalkınmanın temel taşı olan kooperatifler, üretilen ekonomik değer içinde önemli etkin ve büyük aktör olmak zorundadırlar. Ortakların eğitim seviyesinin düşüklüğü ve faaliyetlere ilgisizliği, yöneticilerde ekonomik olayları algılama kabiliyetinin yetersizliği önemli sorun olmaya devam ediyor. Kötü örneklerin fazlalığı ne yazık ki kooperatifleşmenin gelişmesini engelliyor. Kooperatiflerden beklenen aktif ve etkin olmalarıdır. Üretim içerisinde iyi bir noktada ve güncel politikaları belirleyecek, düzenleyecek ve

hatta düzelterek yapıda olmalıdırlar. Kooperatiflerin başarısı, etkinliği, yetkinliği, üretimlerin GSYH içindeki payını artıracaktır. Önemli bir istihdam yaratma aracıdırlar. Bugün dünyada 100 milyon kişiye kooperatifler istihdam yaratıyor. Avrupa Birliğinde 165 milyon kooperatif mevcut, 250 bin civarında kooperatif 5,5 milyon kişiye istihdam yaratmış. Dünyada en çok kooperatifin olduğu 5 ülke ABD, Fransa, İngiltere, İtalya ve Japonya. Buralarda sanatkârların % 60'ı, perakendecilerin % 75'i kooperatif ortağıdır. Fransa'da 15 bin kooperatifin cirosu yıllık 86 milyar dolar.

Küresel aktör olarak görev alması gereken kooperatifler tarımsal kalkınmada öncü rol almalıdırlar. Tüketicinin ucuz ve güvenilir gıdaya ulaşması ve sağlıklı bir piyasa düzeni kurulması onlar sayesinde olacaktır. 1915 yılında Ege'de kurulan incir üreticileri kooperatifi yabancıların hakimiyetine giren ticaret, sanayi ve bankacılık alanlarında onlara karşı önemli görevler yaptı. Cumhuriyetimizin başlangıç dönemlerinde kooperatifler milli birer kuruluş olarak milli ekonomiye katkı verdiler. Ürünün tarladan sofraya sağlıklı ve ucuz ulaşması kooperatifler sayesinde olur. Paylaşım dengesini sağlamak, özgür bir ekonomi oluşturabilmek, tüketicinin güvenliğini sağlayabilmek kooperatiflerin organizasyonu sayesinde mümkün olur. Küresel alterlerin etkinliği ve kendi yönetim hataları nedeniyle ülkemizde etkisiz kalan kooperatifler özellikle yerel yönetimlerin desteği ile ülke ekonomisinin dış borçlardan kurtulmasını sağlayacak kuruluşlardır. Birlik ve beraberlikle çözülmeyecek sorun yoktur.

Atatürk Tarım Kredi Kooperatifleri ile Ankara Memurları Tüketim Kooperatifi'nin kurucu ortağı olmuştur. İzmir Ticaret Odası'nı 1931 yılında ziyaretinde; “Birleşmede kuvvet vardır. Kooperatif yapmak maddi ve manevi kuvvetleri zeka ve maharetleri birleştirmek demektir” derken kurucusu olduğu partinin programlarında kooperatifçilik konusuna yer vermiştir. Yönetimi döneminde kooperatifçiliği geliştirecek önemli düzenlemeler çıkartılmıştır. 1931 yılında İstanbul Üniversitesi'ne bağlı “Türk Kooperatifçiliği Derneği'ni kurdurmuştur. Bu dernek daha sonra Türk Kooperatifçilik Kurumu'na dönüşmüştür. 1 Kasım 1930'da TBMM Açış konuşmasında “ Kooperatif teşkilatı, her yerde sevilmiştir. Kredi ve satış için olduğu gibi üretim vasıtalarını öğretip kullandırmak için de kooperatiflerden istifade etmek mümkün görüyoruz” ifadesinde bulunuyor. Kooperatifçilik, demokrasinin çevrenin korunmasının, istihdam yaratılmasının, yoksullukla mücadelenin, ekonomik ve sosyal kalkınmanın, milli ekonomiyi güçlendirmesinin insanca yaşamının yegâne yoludur.

